

Sygn. akt

VIII GC 108/15

**WYROK
W IMIENIU
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

Dnia

22 lipca 2016 r.

**Sąd Okręgowy
w Bydgoszczy
VIII Wydział
Gospodarczy**

w składzie:

Przewodniczący:

SSR del. Artur
Fornal

Protokolant:

Katarzyna Burewicz

po rozpoznaniu w
dniu

8 lipca 2016 r.

w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z
powództwa:

(..) w B.

przeciwko:

D. M.

o zapłatę

I. zasądza
od pozwanego na
rzecz powoda kwotę
88 560 zł
(osiemdziesiąt
osiem tysięcy
pięćset sześćdziesiąt
złoty) z odsetkami

ustawowymi z
tytułu opóźnienia
od dnia 15 sierpnia
2014 r. do dnia
zapłaty,

II. oddała
powództwo w
pozostałym
zakresie,

III. zasądza od
pozwanego na rzecz
powoda kwotę 8
045 zł (osiem
tysięcy czterdzieści
pięć złotych)
tytułem zwrotu
kosztów procesu,

IV. nakazuje pobrać
od pozwanego na
rzecz Skarbu
Państwa – Oddział
Finansowy Sądu
Okręgowego w
Bydgoszczy kwotę 1
519,48 zł (tysiąc
pięćset
dziewiętnaście
złotych czterdzieści
osiem groszy)
tytułem
nieuiszczonych
kosztów sądowych,

SSR del. Artur Fornal

Sygn. akt VIII GC 108/15

UZASADNIENIE

Powód (...) w B. w pozwie skierowanym przeciwko D. M. domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 88 560 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwot :

- 14 760 zł od dnia 15 lutego 2014 r. do dnia zapłaty,
- 14 760 zł od dnia 15 marca 2014 r. do dnia zapłaty,

- 14 760 zł od dnia 17 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty,
- 14 760 zł od dnia 15 maja 2014 r. do dnia zapłaty,
- 14 760 zł od dnia 14 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- 14 760 zł od dnia 15 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,

a ponadto zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu żądania powód wyjaśnił, że na zlecenie pozwanego pełnił czynności inżyniera kontraktu dla zadania inwestycyjnego polegającego na budowie budynku hotelu przy ul. (...) w Ł., w tym funkcje nadzoru inwestorskiego w zakresie wszystkich prowadzonych tam robót budowlanych, z wyłączeniem robót i dostaw inwestorskich. Powód podniósł, że wykonywał powyższe czynności w granicach umowy, prawa oraz wiedzy technicznej jego pracowników. Pozwany natomiast należności za powyższe uregulował jedynie częściowo, wskazując, że za wady budowlane, które pojawiły się w trakcie realizacji obiektu m.in. winę ponosi powód. Wady powyższe nie powstały jednak z winy powoda, a przyczyny ich powstania, a także fakt ich wykrycia i zgłaszania generalnemu wykonawcy w toku realizacji inwestycji szczegółowo wyjaśniono pozwanemu. Pomimo braku płatności ze strony pozwanego powód nadal wywiązywał się ze swoich zobowiązań z tytułu ww. umowy, ostatecznie jednak – w wyniku braku zapłaty za kolejne miesiące – zmuszony był umową tą wypowiedzieć.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w dniu 3 marca 2015 r. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, że prace budowlane objęte przedmiotową inwestycją generalny wykonawca wykonywał w sposób nierzetelny i wadliwy, wobec czego były one obarczone istotnymi usterkami powodującymi, w jego ocenie, całkowitą nieprzydatność wykonanych prac. Wady powyższe nie zostały wykryte i zgłoszone przez powoda (dokonano odbiorów wadliwych robót i nie podjęto żadnych starań w celu ich usunięcia), a co za tym idzie powód nienależycie wykonywał swoje obowiązki wynikające z umowy zawartej z pozwanym. W związku z powyższym dalsze płatności z tego tytułu zostały wstrzymane, a wystawione przez powoda faktury VAT nie zostały zaksięgowane przez pozwanego. Pozwany podkreślił, że prawo wstrzymania wypłaty wynagrodzenia wynikało wprost z umowy zawartej pomiędzy stronami – do czasu wyjaśnienia sprawy w przypadku przedstawienia zarzutów dotyczących niewłaściwego realizowania umowy przez powoda – a w ocenie pozwanego takiego wyjaśnienia nie można upatrywać w piśmie powoda z dnia 9 maja 2014 r., gdyż zawarte w nim twierdzenia są całkowicie niezgodne ze stanem faktycznym. W związku z tym zatem, że powód nienależycie wykonywał swoje umowne obowiązki, to – w ocenie pozwanego – dochodzone przez niego wynagrodzenie jest mu nienależne, a pozwany był uprawniony do wstrzymania się z jego wypłaceniem. Wobec niesprawowania przez pozwanego należytego nadzoru nad pracami wykonywanymi przez generalnego wykonawcę, pozwany zmuszony był do usunięcia szczegółowo opisanych w sprzeciwie wad i usterek na własny koszt, w związku z czym poniósł szkodę w wysokości 1.500.000 zł. Wyjaśnił przy tym, że trwają czynności związane z przygotowaniem wyceny wskazującej dokładną wysokość całości poniesionych z tego tytułu kosztów, a w związku z tym zastrzegł on sobie możliwość przedłożenia jej na dalszym etapie postępowania.

W piśmie przygotowawczym z dnia 14 lipca 2015 r. powód, ustosunkowując się do sprzeciwu pozwanego, podtrzymał żądanie pozwu, a także zaprzeczył, aby przedmiotowa umowa była przez niego wykonywana nienależycie. Na poparcie swoich twierdzeń przytoczył obszerną argumentację. Podkreślił, że na każdy etapie realizacji umowy wykonywał profesjonalnie swoje zadania pomimo kilkumiesięcznej zwłoki w płatnościach wynagrodzenia. Pozwany zaś – pomimo swoich zastrzeżeń dotyczących sposobu wykonywania umowy – nie wypowiedział jej czerpiąc w pełni z usług powoda, aż do wypowiedzenia umowy przez tego ostatniego z powodu braku zapłaty należnego mu wynagrodzenia.

W toku rozprawy, w dniu 4 listopada 2015 r., pozwany powołał się na przysługujące mu z mocy umowy prawo do wstrzymania się z zapłatą wynagrodzenia – do czasu wyjaśnienia sprawy – a w związku z tym podniósł, że żądanie pozwu należy ocenić jako przedwczesne (sprawa w jego ocenie nie została dotąd wyjaśniona). Następnie wskazał jednak, że całość należnego powodowi wynagrodzenia została mu już zapłacona. Biorąc bowiem pod uwagę wartość

i faktyczny zakres prac wykonanych przez powoda w ocenie pozwanego otrzymać miał on nawet więcej niż prace te były warte.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powód (...) z siedzibą w B. (poprzednio (...)) prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie doradztwa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

Pozwany – D. M. prowadzi natomiast działalność gospodarczą pod firmą (...) D. M. z siedzibą w Ł..

(okoliczności bezsporne, a ponadto: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców – k. 14-21, wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k. 22)

Strony zawarły w dniu 15 czerwca 2012 r. umowę o współpracy w zakresie pełnienia czynności inżyniera kontraktu. Na jej podstawie powód zobowiązał się do wykonywania funkcji inżyniera kontraktu, w tym do wymaganego prawem nadzoru inwestorskiego, w zakresie wszystkich robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę, prowadzonych w budynku hotelu znajdującego się przy ul. (...) w Ł. przez Generalnego Wykonawcę. Zakres obowiązków powódki obejmował w szczególności:

1. reprezentowanie Inwestora (pozwanego) wobec Generalnego Wykonawcy oraz służb zewnętrznych poprzez sprawowanie funkcji Inżyniera Kontraktu przy przeprowadzeniu wszelkich niezbędnych procedur formalno - prawnych przewidzianych w Prawie Budowlanym dla przedmiotowej nieruchomości w tym m.in.:

a) bieżące zarządzanie przepływem informacji,

b) bieżącą kontrolę realizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego inwestycji opracowanego przez Generalnego Wykonawcę, uzgodnionego z Inwestorem,

c) organizację, prowadzenie, protokołowanie narad koordynatorskich,

d) kontrolę i koordynację realizacji robót budowlanych w powiązaniu z wykonawcami i dostawami inwestorskimi wyposażenia obiektów,

e) koordynację nadzoru autorskiego,

f) opiniowanie Inwestorowi i przedstawianie do zatwierdzenia płatności Generalnego Wykonawcy zgodnie z procedurami określonymi w umowie łączącej Inwestora z Generalnym Wykonawcą,

g) opiniowanie rozwiązań projektowych zaproponowanych przez Generalnego Wykonawcę w zakresie zgodności z przepisami i normami oraz standardami narzuconymi przez Inwestora,

h) opracowywanie comiesięcznych sprawozdań finansowo-rzeczowych z zaawansowania inwestycji wraz z przesłaniem Inwestorowi w formie papierowej oraz elektronicznej,

i) prowadzenie i archiwizacja dokumentacji zadania inwestorskiego,

2. prowadzenie wielobranżowego nadzoru inwestorskiego w tym m.in.:

a) sprawdzenie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (BIOZ) oraz planu organizacji budowy opracowanego przez Generalnego Wykonawcę,

b) przygotowanie, zarejestrowanie i kontrola prowadzenia Dziennika Budowy,

c) przygotowanie zawiadomienia i zgłoszenie do Powiatowego Inspektoratu

Nadzoru Budowlanego zamiaru rozpoczęcia robót,

d) zgłoszenie do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego objęcia obowiązków Inspektorów Nadzoru,

e) sprawowanie kontroli zgodności realizacji robót z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami oraz zasadami wiedzy technicznej,

f) sprawdzanie o odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych,

g) sprawdzanie jakości wykonywanych robót i wbudowanych wyrobów budowlanych, a w szczególności zapobieganie zastosowaniu wyrobów budowlanych wadliwych i niedopuszczonych do stosowania w budownictwie,

h) sprawdzenia, czy zainstalowane urządzenia i systemy instalacji posiadają odpowiednie certyfikaty lub dopuszczenia do użytkowania,

i) sprawdzenie archiwizowanych przez Generalnego Wykonawcę dokumentów, znajdujących się w zakresie wykonywanych robót, prawidłowo wystawionych kart gwarancyjnych, instrukcji obsługi oraz tzw. DTR (dokumentacji techniczno- ruchowej) na wszystkie zainstalowane w obiekcie w ramach zadania inwestycyjnego urządzenia i systemy instalacji oraz uczestnictwa w przekazywaniu ich Inwestorowi niezwłocznie po dniu zakończenia odbiorów instalacji poszczególnych urządzeń,

j) potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad,

k) kontrola przestrzegania przepisów bhp i przeciwpożarowych,

l) prowadzenie dokumentacji fotograficznej budowy,

3. weryfikacja nowopowstających ewentualnych rozwiązań projektowych pod kątem:

a) możliwości ich realizacji na danym etapie inwestycji w kontekście sprawdzenia wykonalności zamierzonych robót,

b) ich wpływu na konieczność i zasadność wdrożenia robót zaniechanych, zamiennych, dodatkowych,

c) sprawdzenie zgodności z udzielonym pozwoleniem na budowę,

4. kontrola zaawansowania rzeczowego oraz kosztów budowy w zakresie prac Generalnego Wykonawcy w tym weryfikacja :

a) certyfikacji miesięcznych,

b) dostarczonych obmiarów,

c) dostarczonych kosztorysów,

d) wycen robót zaniechanych, zamiennych, dodatkowych.

Strony ustaliły, że za wykonanie ww. czynności należeć się będzie powodowi wynagrodzenie wstępnie określone na kwotę 120 000 zł netto (przy wstępnie określonym na 10 miesięcy czasie trwania umowy, przy czym ustalono, że za datę jej zakończenia poczytywać miano termin późniejszy opisany datą odbioru końcowego umowy Inwestora z

Generalnym Wykonawcą lub datą uzyskania ostatecznego pozwolenia na użytkowanie), płatne w miesięcznych ratach – z dołu w terminie 14 dni od dnia doręczenia Inwestorowi (pozwanemu) prawidłowo wystawionej, w ostatnim dniu roboczym miesiąca, faktury VAT. Postanowiono także, że jeżeli pozwany stwierdzi, że powód niewłaściwie realizuje niniejszą umowę ma prawo, po przedstawieniu swoich zarzutów na piśmie do wstrzymania płatności wynagrodzenia do czasu wyjaśnienia (§ 6 ust. 7 umowy). Umowa mogła zostać wypowiedziana przez każdą ze stron z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia, a w takim przypadku powodowi przysługiwać będzie wynagrodzenie za rzeczywisty okres wykonywania obowiązków stanowiących przedmiot umowy (§ 7 ust. 2 umowy).

(dowód: umowa z dnia 15.06.2012 r. wraz z ofertą współpracy – k. 25-36, zeznania pozwanego – k. 1028)

Pozwany zawarł następnie – w dniu 7 września 2012 r. – z A. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w P. jako Generalnym Wykonawcą przedmiotowej inwestycji, umowę o wykonawstwo robót budowlanych nr (...). Na mocy wskazanej umowy Generalny Wykonawca zobowiązał się do wykonania prac budowlanych na terenie obiektu (...) w Ł. przy ul. (...).

Szczegółowy zakres robót budowlanych objętych ww. umową rozszerzono następnie aneksami z dnia 17 marca 2013 r., 8 maja 2013 r., 30 sierpnia 2013 r.

(dowód: umowa z dnia 7.09.2012 r. – k. 192-199, aneksy – k. 200-205 v.)

Pozwany regulował należną powodowi co miesiąc część wynagrodzenia za wykonywanie funkcji inżyniera kontraktu w ramach przedmiotowej inwestycji, aż do końca roku 2013 r., począwszy od początku roku 2014 zaniechał natomiast płatności z tego tytułu.

Pismem z dnia 2 kwietnia 2014 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty z powyższego tytułu kwoty 14.760 zł, wynikającej z faktury VAT nr (...) wystawionej dnia 31 stycznia 2014 r.

W odpowiedzi na powyższe pozwany – w piśmie datowanym na dzień 8 kwietnia 2014 r. – zakwestionował prawidłowość wykonania przedmiotu umowy przez powoda zarzucając mu nie wykrycie wad i usterek robót wykonanych przez Generalnego Wykonawcę oraz opóźnienie w realizacji harmonogramu prac. Zarzucił, że pracownicy powoda nie podjęli żadnych starań w celu wyeliminowania bądź usunięcia nieprawidłowości, które miały m.in. polegać na : braku nadproży nad drzwiami, braku zabezpieczenia antykorozyjnego elementów stalowych, wadliwym wykonaniu prac blacharskich i wykończeniu elewacji, zastosowaniu niewłaściwych materiałów izolacyjnych ścian, różnej wysokości stopni schodów wejściowych, zaciekach na elewacji, nieprawidłowym montażu obrzeży chodników, nieprawidłowym wykonaniu okładzin ścian, braku izolacji instalacji, a także akustycznej oraz niewłaściwym montażu instalacji w sufitach podwieszanych. Wskazując na powyższe pozwany wskazał, że nie widzi podstaw do wypłaty umówionego wynagrodzenia, skoro powód nie wykonuje należycie swoich obowiązków, a rażące lekceważenie, jakie wykazywać mają pracownicy powoda, prowadzić ma do znacznych szkód w majątku pozwanego. Pozwany podniósł, że konieczne jest wykonanie dodatkowych prac, które wpłyną na opóźnienie w oddaniu budynku do użytkowania. Wniósł, w związku z powyższym, aby powód przedstawił jakie działania naprawcze i w jakim zakresie, zamierza podjąć powód aby należycie wywiązywać się z umowy, a także w jaki sposób zamierza on partycypować w poniesionych przez pozwanego dodatkowych kosztach mających być następstwem zaniedbań powoda. Pozwany zadeklarował, że dopiero po ustaleniu tych okoliczności może wrócić do ewentualnej rozmowy o wysokości i terminie wypłaty powodowi wynagrodzenia.

(okoliczności bezsporne; a ponadto : pismo z dnia 2.04.2014 r. z dowodem doręczenia - k. 148-149, faktura VAT z 31.01.2014 r. - k. 162, pismo z dnia 8.04.2014 r. wraz z dokumentacją fotograficzną - k. 58-84)

W odpowiedzi na te zastrzeżenia powód – w piśmie z dnia 9 maja 2014 r. – szczegółowo odniósł się do stawianych mu zarzutów. Wyjaśnił, że wszystkie czynności prowadzone przez Zespół Inspektorów Nadzoru Inwestorskiego wykonywane są zgodnie z należyłą starannością i wymaganiami umowy zawartej pomiędzy stronami. Podniósł, że usterki bądź roboty wykonywane w sposób wadliwy przez Generalnego Wykonawcę były przez powoda wielokrotnie

zgłaszane inwestorowi podczas narad koordynacyjnych odbywających się cyklicznie w rytmie dwutygodniowym oraz w comiesięcznych raportach z wykonywania czynności Inżyniera Kontraktu. Wedle tych wyjaśnień w celu wyeliminowania nieprawidłowości dokonywano stosownych wpisów do dziennika budowy, a także w notatkach z narad koordynacyjnych, co niejednokrotnie skutkowało brakiem odbioru. Szczegółowo odniósł się ponadto do przekazanej mu przez pozwanego dokumentacji fotograficznej, wskazując m.in. iż dotyczą one robót jeszcze nieodebranych, a nawet jeszcze nie zgłoszonych do odbioru (w trakcie realizacji), a także dotyczących czynności projektanta. Nadto podniósł, że Generalnego Wykonawcę wzywano także wielokrotnie do nadrobienia opóźnień i przedstawienia harmonogramu naprawczego.

Do powyższych wyjaśnień powód załączył dokumentację na płycie CD obejmującą m.in.:

- kopie protokołów z narad na budowie, podczas których zgłaszane były uwagi inspektorów powoda,
- pisma adresowane do pozwanego, których inspektorzy powoda informują o wadach,
- protokoły rzeczowo - finansowe i protokoły Inżyniera Kontraktu, w których co miesiąc powód informował o zaawansowaniu prac i rozliczeniu z Generalnym Wykonawcą,
- kopie dzienników budowy, w których inspektorzy wskazują na wady wykonanych prac i zalecenia,
- kopie protokołów odbioru robót z uwagami inspektorów nadzoru powoda.

(dowód: pismo z dnia 9.05.2014 r. z potwierdzeniem nadania – k. 45-57, płyty CD – k. 2 i 3)

Powód w piśmie z dnia 30 maja 2014 r. – doręczonym pozwanemu w dniu 2 czerwca 2014 r. – wypowiedział umowę o współpracy z dnia 15 czerwca 2012 r. z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia.

Pismem z dnia 4 sierpnia 2014 r. powód wezwał pozwanego ponownie do zapłaty kwoty 14.760 zł, wynikającej z faktury VAT nr (...) wystawionej dnia 31 stycznia 2014 r., a także kolejnych kwot – po 14.760 zł każda – wynikających z faktur tytułem wynagrodzenia za czynności Inżyniera Kontraktu : nr (...) z dnia 28 lutego 2014 r., nr (...) z dnia 31 marca 2014 r., nr (...) z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr (...) z dnia 30 maja 2014 r. i nr (...) z dnia 30 czerwca 2014 r., tj. łącznie kwoty 88.560 zł, w terminie 7 dni od otrzymania pismo. Powyższe pismo doręczone zostało pozwanemu w dniu 7 sierpnia 2014 r.

(dowód : pismo z dnia 30.05.2014 r. z potwierdzeniem odbioru – k. 164 – 165, wezwanie do zapłaty z dnia 4.08.2014 r. z potwierdzeniem odbioru – k. 142 - 144)

Powód w czasie obowiązywania umowy o współpracy z dnia 15 czerwca 2012 r. – tj. aż do dnia 1 lipca 2014 r. – organizował i prowadził okresowe narady koordynacyjne uczestników przedmiotowego procesu budowlanego. Na bieżąco koordynował także i kontrolował prace wykonawców sporządzając na tą okoliczność protokoły odbioru. W każdym miesiącu obowiązywania ww. umowy powód sporządzał i przekazywał pozwanemu raporty rzeczowo-finansowe dotyczące przedmiotowej inwestycji, a także comiesięczne raporty z pełnienia czynności Inżyniera Kontraktu. Na bieżąco archiwizował również dokumentację inwestycji, a ponadto w odstępach miesięcznych weryfikował zaawansowanie rzeczowo-finansowe budowy prowadzonej przez Generalnego Wykonawcę.

(dowód : pisma z dnia 20.01.2014 r. i 2.04.2014 r. - k. 41-44, dokumentacja na płycie CD – k. 2, protokoły rzeczowo-finansowe – k. 87-90, 429 opinia ze sprawowania funkcji Inżyniera Kontraktu – k. 91-97, raporty ze sprawowania funkcji Inżyniera Kontraktu z załącznikami – k. 98-111, 575-619 korespondencja mailowa – k. 112-119, pismo z dnia 8.05.2014 r. - k. 120-121, notatki z narad koordynacyjnych – k. 122-129, protokoły odbioru robót – k. 132-137, 220-337, 537-542, dziennik budowy – k. 430-482, zeznania świadków : M. S. – k. 544 v. - 547, P. G. – k. 547-549, M. K. (1) – k. 622-625, M. W. – k. 625-629, S. B. – k. 671v. - 672, M. K. (2) – k. 986-988)

Sąd zważył, co następuje :

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu. Co do opisanych wyżej okoliczności – wyłącznie w zakresie w jakim, zdaniem Sądu były one istotne dla rozstrzygnięcia – za wiarygodne uznane zostały ponadto zeznania świadków : M. S., P. G., M. K. (1), M. W., S. B. i M. K. (2), a wreszcie także i pozwanego.

Trzeba natomiast wyjaśnić, że w ostatecznym rezultacie pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia okazały się zeznania świadków : R. M. (k. 672-673), K. G. (k. 673-674), R. K. (1) (k. 674 v. - 675), E. B. (k. 985-986 v.), M. M. (k. 988-989) i J. K. (k. 1026 v. - 1028), a częściowo także dokumentacja przedłożona przez pozwanego (k. 338 - 426). Stosownie do regulacji art. 217 § 3 i art. 227 k.p.c. – jako zgłoszone dla wykazania okoliczności, które również nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia – Sąd pominął dowód z opinii biegłego z zakresu budownictwa (k. 175-176), a także z zeznań świadka R. K. (2) (k. 176), jak również z nagrania rozmów prowadzonych w toku procesu inwestycyjnego na płycie CD (k. 181-186 i 496), a wreszcie także i z dalszej dokumentacji przedłożonej przez pozwanego (k. 734-982 i 1022). Dowody powyższe – mające w zamierzeniu pozwanego pozwolić na udowodnienie faktu nienależytego wykonania przedmiotowej umowy przez powoda – nie mogły jednak w żaden sposób przesądzić w sposób skuteczny o niezasadności żądania pozwu. Jego przedmiotem pozostawało bowiem wynagrodzenie za czynności wykonywane przez pozwanego w ramach umowy dotyczącej wykonywania obowiązków Inżyniera Kontraktu, nie zaś odpowiedzialność odszkodowawcza powoda względem pozwanego. W tym zakresie obrona pozwanego okazała się pozbawiona skuteczności, skoro nie podniósł on ani zarzutu potrącenia, ani też nie wystąpił w tym zakresie z powództwem wzajemnym.

Przechodząc zatem do merytorycznej oceny zasadności żądania pozwu w pierwszej kolejności podkreślić należy, że nie budzi wątpliwości, iż strony łączyła **umowa o świadczenie usług** na podstawie której powód pełnił funkcję inżyniera kontraktu dla przedmiotowej inwestycji. Stosownie do art. 750 k.c. do umów tego rodzaju stosować należy przepisy o zleceniu. Podnieść trzeba, że nadzór inwestorski, w związku z wykonaniem którego powód domagał się zapłaty umówionego wynagrodzenia, polega przecież na dokonywaniu określonych działań, a nie na uzyskaniu konkretnego rezultatu, zdatnego do poddania sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2013 r., I CSK 403/12 LEX nr 1341643).

Przedmiotowa umowa ma charakter umowy starannego działania i odmiennie niż w przypadku umów rezultatu (umowy o dzieło, a także umowy o roboty budowlane) nie zachodzi tutaj konieczność osiągnięcia oznaczonego efektu ludzkiej pracy, który musi mieć charakter samoistny i musi być ucieleśniony, a więc przybrać określoną postać w świecie zjawisk zewnętrznych. Rezultat taki musiałby być przy tym sprawdzalny, pozwalający ocenić zasadność skorzystania z uprawnień z tytułu rękojmi za wady, m.in. w zakresie obniżenia wysokości wynagrodzenia (do dnia 24 grudnia 2014 r. art. 637 § 2 k.c., a obecnie art. 560 § 1 w zw. z art. 638 k.c.; zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2000 r., II UKN 386/99, OSNP 2001, Nr 16, poz. 522).

W świetle powyższego obowiązkiem Sądu w niniejszej sprawie było zbadanie określonych przez strony – w § 6 i 7 ww. umowy – przesłanek wypłaty umówionego wynagrodzenia powodowi (zob. k. 30 i 31 akt sprawy). Nie było natomiast przedmiotem sporu, że powód w czasie trwania stosunku umownego realizował wynikające z niej obowiązki (podejmował liczne czynności określone szczegółowo w § 2 i 3 ww. umowy, co potwierdził zgromadzony w sprawie materiał dowodowy), chociaż pozwany twierdził konsekwentnie, iż nie były one wykonywane przez powoda należycie i w ich następstwie doznał on szkody. W ocenie Sądu jest jednak oczywiste, że z samych tylko twierdzeń pozwanego w tym zakresie – nawet jeśli byłyby one uzasadnione – nie można jeszcze wyprowadzać prawa pozwanego do odpowiedniego „obniżenia” wynagrodzenia należnego powodowi. Sposobem obrony pozwany mogłoby być natomiast podniesienie zarzutu potrącenia dochodzonej pozwem należności z tytułu wynagrodzenia z ewentualną wierzytelnością mogącą mu przysługiwać względem powoda z tytułu nienależytego wykonania umowy (art. 471 k.c.), taki zarzut jednak – pomimo określenia przez pozwanego wysokości szkody na kwotę 1.500.000 zł (k. 186) – nie został w niniejszym procesie zgłoszony.

W niniejszej sprawie nie stwierdzono jednak żadnych okoliczności, które pozwoliłyby Sądowi na poddanie merytorycznej ocenie zasadność ewentualnych roszczeń odszkodowawczych pozwanego (zob. m.in. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 r. II CSK 476/12, LEX nr 1314394). W konsekwencji pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia byłoby czynienie w niniejszym procesie ustaleń dotyczących faktu, a także charakteru wad zaistniałych w przedmiotowej inwestycji, czemu miałby służyć dowód z opinii biegłego, a także zeznania świadków: R. K. (2), R. M., K. G., R. K. (1), E. B., M. M. i J. K., którzy z procesem inwestycyjnym zetknęli się już po wypowiedzeniu ww. umowy. Podobnie nieprzydatne dla rozstrzygnięcia są dowody w postaci dokumentów, a także nagrania na płycie CD mające dowodzić nienależytego wykonywania zobowiązania przez powoda.

Podnoszone przez pozwanego nieprawidłowości w wykonaniu umowy, nie mogłyby zatem zmienić oceny, że wynagrodzenie dochodzone w niniejszym procesie należy się powodowi. W ocenie Sądu nie można w żadnym razie przyjmować, aby zleceniodawca mógł odmówić wypłaty umówionego ze zleceniobiorcą wynagrodzenia, tylko z tego powodu, że nie jest on zadowolony ze sposobu wykonania zlecenia. Gdy bowiem chce w tym przypadku skutecznie osiągnąć taki cel, powinien on zlecenie wypowiedzieć, wówczas zobowiązany byłby uiścić jedynie część wynagrodzenia odpowiadającą dotychczasowym czynnościom zleceniobiorcy (art. 746 § 1 k.c.). Taka konstrukcja została również przyjęta w umowie zawartej pomiędzy stronami, z tym, że przewidziano tam – w § 7 ust. 1 – 30-dniowy okres wypowiedzenia (zob. k. 31). W żadnym razie wysokość wynagrodzenia za czynności wykonane przez powoda nie może być natomiast uzależniona od stanu zaawansowania robót wykonanych przez Generalnego Wykonawcę (co miałyby zostać udowodnione opinią biegłego – zob. k. 175 – 176), skoro strony wprost postanowiły, że jego wartość uzależniona będzie od rzeczywistego okresu wykonywania obowiązków (o czym stanowi § 7 ust. 2 umowy; k. 31).

Odnosząc się natomiast do zastrzeżonego w § 6 ust. 7 umowy na rzecz pozwanego prawa „wstrzymania wynagrodzenia” w przypadku stwierdzenia, po przedstawieniu zarzutów na piśmie, że powód niewłaściwie realizuje umowę – „do czasu wyjaśnienia” (zob. k. 30) podnieść trzeba, że powyższe uprawnienie może mieć jedynie charakter czasowy, a wykładnia tego postanowienia umownego nie może prowadzić do sytuacji w której pomimo udzielonych przez powoda wyjaśnień (odnoszących się do pisemnych zastrzeżeń) pozwany w dalszym ciągu odmawiać będzie zapłaty wynagrodzenia oczekując na rozstrzygnięcie sporu przez Sąd. Za niedopuszczalną uznać należy sytuację w której każde odstępstwo od stanu idealnego (co do którego nie wiadomo, na podstawie jakich kryteriów byłby ustalany) dawałby jednej ze stron prawo odmowy wypłaty wynagrodzenia (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2007 r., V CSK 99/07, OSP 2009, Nr 1, poz. 7).

W tym zakresie wskazać należy na określone w art. 65 § 1 i 2 k.c. zasady dokonywania wykładni oświadczeń woli. Dyrektywy interpretacyjne tam zawarte odnoszą się zarówno do wszystkich kategorii czynności prawnych (zgodnie z § 1 oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje), jak i wyłącznie do umów (stosownie do § 2 należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu). Konsekwencją tego unormowania jest konieczność dokonania wykładni umów na trzech poziomach, tj. ustalenia literalnego brzmienia umowy, ustalenia treści oświadczeń woli przy zastosowaniu reguł określonych w art. 65 § 1 k.c. oraz ustalenie sensu złożonych oświadczeń woli poprzez odwołanie się do zgodnego zamiaru stron i celu umowy (zob. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2011 r., V CSK 204/10, LEX nr 784977 oraz z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 1/13, LEX nr 1375459).

Jeżeli w związku z tym okazuje się, że strony różnie rozumiały treść złożonego oświadczenia woli, to za prawnie wiążące – zgodnie z kombinowaną metodą wykładni – należy uznać znaczenie oświadczenia woli ustalone według wzorca obiektywnego. Natomiast subiektywny wzorzec wykładni przesądzi o pierwszeństwie takiego znaczenia oświadczenia, które obie strony rzeczywiście nadawały mu w chwili jego złożenia (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995, Nr 12, poz. 168 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2004 r., V CK 670/03, OSNC 2005, Nr 9, poz. 162). To zaś, jak same strony rozumiały oświadczenie woli w chwili jego złożenia można wykazywać wszelkimi środkami dowodowymi. Prowadzeniu takich dowodów w celu ustalenia, jak strony rzeczywiście rozumiały pisemne oświadczenie woli nie stoi na przeszkodzie art. 247 k.p.c.,

gdyż dowody zgłaszane dla wykazania tych okoliczności nie są skierowane przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu, a jedynie służą jej ustaleniu w drodze wykładni (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 18 września 1951 r., C 112/51, OSN 1952, Nr 3, poz. 70 oraz z 4 lipca 1975 r., III CRN 160/75, OSPiKA 1977, Nr 1, poz. 6).

W niniejszej sprawie pozwany nie przedstawił jednak żadnych dowodów na okoliczność tego, że rzeczywistą intencją stron było wstrzymanie płatności wynagrodzenia – w przypadku zastrzeżeń Inwestora – aż do wyjaśnienia sprawy na drodze sądowej. Przeciwnie, z zeznań pozwanego wynika, że sens powyższego postanowienia umownego sprowadzał się do umożliwienia mu zgłoszenia zastrzeżeń co do sposobu realizacji umowy, powód zaś miał obowiązek udzielić co do tych zastrzeżeń wyjaśnień (k. 1028), co też w niniejszej sprawie uczynił w piśmie z dnia 9 maja 2014 r. (k. 45-54). Bez znaczenia natomiast było w tym zakresie – w ocenie Sądu – szczegółowe badanie, czy złożone wyjaśnienia są dla pozwanego zadowalające, a także czy w ostatecznym rezultacie odpowiadały one rzeczywistości. Przyjęcie założenia przeciwnego naruszyłoby, zdaniem Sądu, istotę przedmiotowego stosunku zobowiązaniowego, uzależniałoby bowiem prawo do wynagrodzenia po pierwsze od subiektywnej oceny pozwanego, po drugie zaś przyznawałoby w istocie rzeczy rozstrzygnięciu sądowemu – co do prawidłowości wyjaśnień powoda – walor kształtujący treść stosunku prawnego pomiędzy stronami, co z pewnością nie było wolą zainteresowanych. Stałoby to również w sprzeczności z postanowieniem § 7 ust. 2 umowy, przyznającym powodowi prawo do wynagrodzenia za rzeczywisty czas wykonywania umówionych czynności (k. 31)

Mając na uwadze to, iż należne powodowi wynagrodzenie płatne było w terminie 14 dni od daty doręczenia pozwanemu prawidłowo wystawionej, raz w miesiącu, faktury VAT (§ 6 ust. 2 i 3 umowy – k. 30), a w niniejszej sprawie powód nie przedstawił dowodów doręczenia ww. faktur pozwanemu, Sąd obciążył pozwanego odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia (za opóźnienie – po zmianie dokonanej w dniu 1 stycznia 2016 r.; zob. art. 2 pkt 2 lit. a i art. 56 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2015, poz. 1830) w spełnieniu świadczenia z tego tytułu na podstawie art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c. dopiero od daty wyznaczonej wezwaniem do zapłaty z dnia 4 sierpnia 2014 r. (zob. k. 142-144). Wyjaśnić ponadto trzeba, że gdy chodzi o załączony do faktury VAT z dnia 31 stycznia 2014 r. dowód jego nadania, to wskazana tam data jest nieczytelna (k. 162 i 163), a wobec skorzystania z pozwanego w dniu 8 kwietnia 2014 r. z prawa wstrzymania wypłaty wynagrodzenia – stosownie do § 6 ust. 7 umowy – stan opóźnienia w niniejszej sprawie mógł być rozpatrywany dopiero po udzieleniu mu wyjaśnień przez powoda (co nastąpiło w piśmie z dnia 9 maja 2014 r.).

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł zatem stosując zasadę odpowiedzialności za jego wynik na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., przy uwzględnieniu także regulacji § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804). W świetle tych regulacji powodowi, który sprawę wygrał niemal w całości, należy się zwrot kosztów w postaci opłaty od pozwu w kwocie 4.428 zł oraz z tytułu zastępstwa procesowego w kwocie 3.600 zł, a także wydatków związanych z opłatą od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł – tj. łącznie w kwocie 8.045 zł. Dokonując natomiast rozliczenia wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa (art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych; tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 623) obliczono, iż pozwany powinien uiścić dodatkowo kwotę 1 519,48 zł (uwzględniając koszty związane ze stawiennictwem świadków).

SSR del. Artur Fornal